17/12/2019

Иконом Кирил Попов участва в църковен музикален конгрес в Москва

С благословението на Московския и на цяла Русия патриарх Кирил, от 24 до 26 октомври 2019 г. в катедралния храм „Христос Спасител“ в Москва се проведе II Международен конгрес на църковните диригенти и певци. Мое смирение имах честта да получа покана и да участвам на този църковен музикален форум. Преди да замина, получих благословението на Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит. В работата на конгреса участваха 550 делегати от 15 страни и 142 епархии. Освен от Русия имаше делегати от Киев, Сан Франциско, Ню Йорк, Париж, гр. Люблин (Полша) и др. Основната задача на конгреса беше обсъждане на въпросите, свързани със запазването и развитието на многовековните традиции както на руското многогласно, така и на древното едногласно църковно пеене, обсъждане на насъщни въпроси и проблеми на пеенето в църквите и манастирите, търсене на тяхното решение и обмяна на опит. Конгресът беше посветен на 75-

годишнината от кончината на големия руски композитор, диригент и педагог проф. Павел Чесноков (1877-1944), чиято 142-годишнина от рождението се навърши точно на първия ден на форума – 24 октомври.

Светейшият патриарх Кирил възглави церемонията по откриването на конгреса в пристроената към храма огромна „Зала на църковните събори“. Той се обърна към всички с встъпително слово. След като поздрави организаторите и гостите, отбеляза, че в сравнение с първия конгрес преди три години сега делегатите са много повече не само от Русия, но и от близки и далечни страни. Накратко представи характерните черти на творчеството на Павел Чесноков и неговите заслуги към църковното пеене. „Уникален е приносът на Чесноков – каза патриархът – и в развитието на хоровото дело. Точно той стои в началото на съвременното диригентско изкуство. Главният негов труд „Хорът и неговото ръководене“ и до ден днешен с удоволствие се ползва от студентите в консерваториите, педагози, хорови диригенти. По-нататък патриарх Кирил засегна някои наболели въпроси. „Макар пеенето да е важна, неразделна част от богослужението, за съжаление се констатира, че нерядко именно тази част е в периферията на вниманието както на право-правещите архиереи, така и на свещениците. Въпросите за храмовото строителство, духовното образование, възпитанието на младите – всичко това, безусловно е важно, но е необходимо да се грижим и за това – благочинието на църковната служба в нашите храмове да се намира на достойно ниво. Нали сърцевината на християнския живот това е преди всичко Божествената света Литургия.“ Патриархът също така изтъкна положителната роля на диригентските класове към Духовните академии и конкретно за неговата подкрепа на този клас в миналото като ректор на Санкт-Петербургската Духовна академия и семинария. Той още подчерта, че „само тогава може да се говори за възможността за развитие на певческата традиция и института дирижиране, когато отношението към диригента бъде като към пълноценен църковнослужител, а не като наемен работник. Та нали този наш брат или сестра, който заедно със свещеника носи най-важното служение и без когото практически е невъзможно да се извърши св. Литургия прави така, че тази служба да отваря сърцата на хората“.

На конгреса се представиха с доклади и споделиха свои идеи и опит диригенти, педагози и композитори. Бяха изнесени общо 25 доклада и проведени четири майсторски класа. Мое смирение имах честта да изнеса доклад на тема: „Болгарский распев как духовная и культурная связь между Болгарией и Россией“. Радвам се, че той се прие много добре. Постарах се накратко да представя тази традиция от нашето Средновековие, която има

песнопения за целия годишен богослужебен кръг. В Русия те са записани значително по-късно през XVI-XVII в. Направих илюстрация с две песнопения на болгарски разпев: „Херувимска песен“ на глас 5 по Славата „Тебе одеющагося“ в изпълнение на Софийския свещенически хор и „Во царствии Твоем“ с обработка на Добри Христов в изпълнение на столичния катедрален хор „Св. Неделя“. Всички материали на конгреса, в това число и този доклад, са качени в сайта www.pravpenie.ru

Майсторските класове бяха проведени от: протойерей Дмитрий Болгарски – преподавател по църковно пеене в Киевската духовна академия и семинария, заслужил деятел на изкуството в Украйна, доктор на богословието, диригент на хора при „Свето-Троицкия Ионински манастир“; Владимир Красовски – диригент на Архиерейския хор при катедралния храм „Всех скорбящих радосте“ в гр. Сан Франциско, САЩ; презвитера Варвара Волкова – организатор на конгреса и диригент на хора при московския храм в Солнцево „Преп. Сергий Радонежски“; протодякон Александър Кедров – диригент на хора при парижкия храм „Св. Александър Невски“, внук на руския оперен певец, композитор и педагог Николай Кедров (1871-1940), който е живял и работил след революцията в Париж.

В рамките на конгреса се състояха два концерта. През първия ден вечерта сборен хор на Московски храмове от 100 души изнесе концерт в памет на Павел Чесноков в Залата на църковните събори в храма „Христос Спасител“. В състава на този хор влизаха: Московски синодален хор с диригент Алексей Пузаков, Смесен хор при Елоховския Богоявленски катедрален храм с диригент Александър Майоров и Смесен хор при храм „Преп. Сергий Радонежски“ с диригент Варвара Волкова. Диригентите се сменяха на сцената, за да дирижират избрани красиви песнопения от творчеството на Павел Чесноков. В концерта взеха участие и изключително добри солисти.

В края на втория ден концерт изнесе и Хора при Патриаршеския център за древноруска богослужебна традиция с ръководител Даниил Григориев. Те изпълниха блестящо едногласни образци на древноруския знаменен разпев.

На 26 октомври, когато в Русия се чества празника на Иверската икона на св. Богородица, се състоя изключително вълнуващо богослужение – св. Литургия в катедралния храм „Христос Спасител“. С благословението на Московския и на цяла Русия патриарх Кирил тя беше оглавена от Верейския архиепископ Амвросий (Ермаков) – настоятел на Сретенския московски ставропигиален мъжки манастир, бивш диригент на един от най-добрите мъжки хорове в света – хора при този манастир. В съслужение на архиерея бяха: протойерей

Александър Агейкин – организатор на конгреса и предстоятел на московския Богоявленски храм в Елохово, протойерей Георги Мартинов, протойерей Йоан Севердюк, иконом Кирил Попов, свещеник Александър Волков, свещеник Йоан Нефедов, свещеник Владимир Таготин, протодякон Николай Филатов, протодякон Дионисий Пряхин, дякон Валентин Шишелов, дякон Йоан Клинцов.

Песнопенията се изпълняваха от делегатите на конгреса – невероятен сборен хор от 500 души (разделени на два хора) като се редуваха диригенти от различни страни. За мен беше голяма чест и истинска духовна радост да участвам на тази богослужба. Много приятно родолюбиво чувство имах, когато този огромен хор и духовниците в олтара пеехме „Святый Боже“ (известно като „народно“) от българския композитор, диригент, педагог, фолклорист Иван Кюлев (1872-1956). Особено вълнение изпитах при заупокойната ектения за душата на приснопаметния Павел Чесноков, когато архиепископ Амвросий ми даде знак да кажа възгласа „Яко Ты еси воскресение…“ като споменах името „Павла регента“. Много са моментите, в които или тържествувах, или изпадах в умиление, както беше по време на кулминацията на св. Литургия с усърдната молитва на духовенството и бавното и тихо пеене от хора на „Тебе поем“ от Виктор Калинников.

След св. Литургия се извърши молебен пред Иверската икона на св. Богородица. В самия край на светата богослужба, след вдъхновеното слово на архиерея прозвуча тържествения концерт на Дмитрий Бортнянски по текст на св. Амвросий Медиолански „Тебе Бога хвалим“ в изпълнение на целия хор от 500 души. Всички с едни уста и едно сърце въздадохме Богу хвала за Неговите велики благодеяния към нас грешните.

Особено бях щастлив, преди да отпътувам за Родината, да се срещна с моя любим преподавател по хармония и композиция в диригентския клас при Московската духовна академия, един от най-големите руски композитори Владимир Мартинов, с когото не бяхме се виждали 35 години.

С молитва да имаме достойна Божия прослава успешно завърши този впечатляващ църковен музикален конгрес. Нека имаме дръзновението да живеем песенната Христова вяра с надеждата за вечен живот!

bg-patriarshia.bg